

Van Suikeren Toren tot Kessel-Statie

In het provinciearchief vonden wij een interessant document uit 1855 terug over het gehucht Suikeren Toren. Zo heette toen de plaats waar later het station van Kessel kwam. Waar deze zoete naam vandaan kwam, weet niemand.

In 1855 werd de spoorlijn Kontich - Lier - Turnhout in gebruik genomen. Op de fraaie schets toont onze huistekenaar Marc Verreydt het station van Kessel, begin 20ste eeuw.

Een terugblik

Toch eerst een beetje geschiedenis. Op 23 april 1855 werd de spoorlijn Kontich – Lier – Turnhout in gebruik genomen. De Staat bouwde de lijn Kontich – Lier en de maatschappij ‘Lier – Turnhout’ de gelijknamige lijn.

Stations kwamen er in Lier, Nijlen, Bouwel, Herentals, Tielen en Turnhout. In Kessel stopte de trein dus niet. De Kesselaars moesten daar nog veertig jaar op wachten.

In juli 1855 stuurde een Kesselaar een petitie naar de gouverneur voor het behoud van een ‘sentier’ (veldweg) tussen de huidige Fortweg en de Lindekensbaan. Bij de petitie was een kadasterplan gevoegd dat aangeeft waar de veldweg lag. Interessant was natuurlijk de ligging van de wegen en de huizen. Op het gehucht stonden hooguit tien woningen. Ook de Stationssteenweg en de Emblemsesteenweg bestonden toen niet.

Veel reizigers kon men hier niet verwachten. Het dorp lag anderhalve kilometer ver en van Emblem kon men evenmin reizigers verwachten. Als je van Kessel-Dorp naar Emblem wou reizen, moest je aan de huidige Elzestraat een veer nemen naar de Seppekes aan de over-

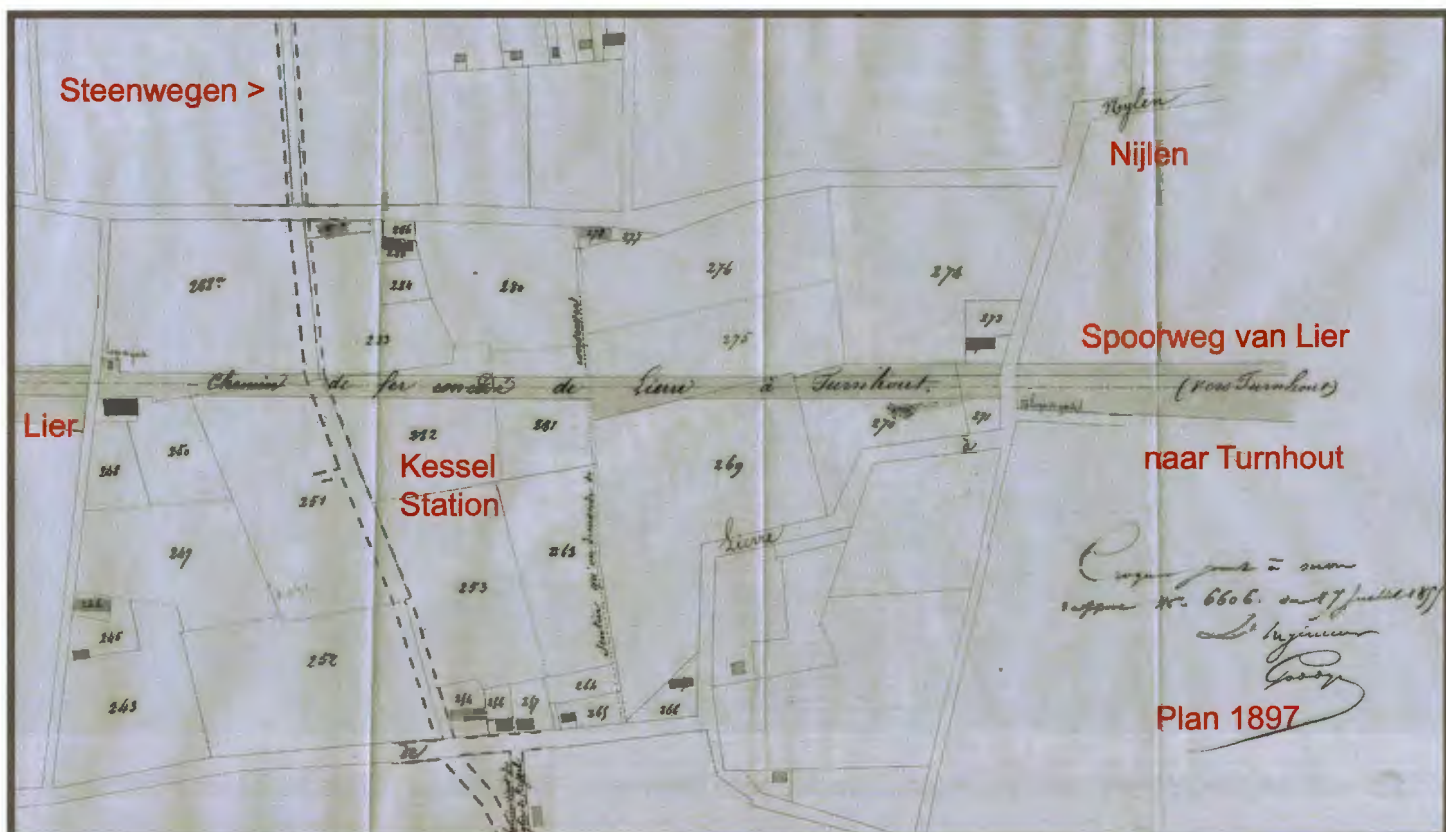
zijde. Voor de kanalisatie van de Kleine Nete in de jaren 1830 was daar een wad.

Op het plan hebben we voor een betere oriëntatie de steenwegen in stippellijn bijgetekend. Opmerkelijk zijn ook twee huizen in de huidige Onze-Lieve-Vrouwstraat: ze staan er nog altijd en zijn dus meer dan 165 jaar oud. Opvallend zijn de twee “loge de garde” (2). Eén stond op de hoek waar de school nu staat. Volgens de mondelinge overlevering werd deze wachterswoning einde van de jaren 1940 gesloopt en gebruikte men de bakstenen voor fundering van de school. Een andere wachterswoning stond nabij de overweg aan de huidige Suikertorenweg. Deze woning brandde omstreeks 1970 af.

Groot waren deze woningen niet. Aan de overweg aan de Bist stond tot einde van de jaren 1970 nog zo’n wachterswoning. Vandaag kun je je niet voorstellen dat daarin een gezin woonde.

In 1883 kocht de Staat de concessie van de ‘Lier-Turnhout’ terug. In 1893 werd uiteindelijk een kasseiweg aangelegd tussen Kessel en Emblem.

Eindelijk geraakten de twee dorpen uit hun isolement.

Kessel wordt halte

Spoedig kwam er goed nieuws van de Staatsspoorwegen. Een 'ordre de service' van 23-12-1893 kondigt aan dat vanaf 4-1-1894 in Kessel als proef een stopplaats wordt geopend. Deze proefopening bleek succesvol, want in een 'ordre de service' van 5-11-1896 wordt Kessel vanaf 15-11-1896 een halte.

Hierbij past een kleine kanttekening. De Staatsspoorwegen maken een onderscheid tussen stopplaats, halte en station. Bij een stopplaats hoorde geen gebouw, bij een halte wel. Er was echter geen infrastructuur voor goederenbehandeling. Wel was er in het haltegebouw een magazijn waar de plaatselijke handelaars hun waren konden afleveren en ophalen. Een station had wel infrastructuur voor goederen. In de volksmond noemde men een halte ook een statie. Overigens werden in België van dit haltegebouw 150 stuks gebouwd. Een stationschef stond hoger in de hiërarchie van de Staatsspoorwegen dan een haltechef.

Spoedig kwamen de eerste huizen, handelszaken en natuurlijk cafés nabij het station. In hetzelfde jaar bouwde de Staat een nieuwe wachterswoning nabij de overweg.

Groei van Kessel Station

In het volgende hoofdstuk "Moskou Archief" zien we dat het emplacement (1) aanzienlijk uitgebreid werd met rangeersporen, een laadperron, een weegbrug en een uitgebreide, gekasseide goederenkoer. Hoogstwaarschijnlijk werden er vanaf het station bouwmaterialen voor het fort aangevoerd. De bouw van het fort begon na de onteigeningen in 1907. In 1914 waren de werken eigenlijk nog niet voltooid. Op de plannen zien we dat de wachterswoning aan de Suikertorenweg werd vergroot.

In 1935 kreeg de firma voor bouwmaterialen De Vos-Kets een aansluiting aan de noordzijde.

*In 1855 telde het gehucht een tiental woningen. Deze foto werd genomen in 1976. Kessel - Statie telde toen 3500 inwoners.
(Verzameling Hugo De Bot)*

Op 11 december 1944 viel een V1 op de Stationssteenweg even ten zuiden van de overweg. Verschillende huizen werden weggeblazen en ook de wachterswoning en de bovenverdieping van het station. Het overgebleven gedeelte werd ingericht met een loket.

Geleidelijk breidde de woonkern zich uit. In 1943 werd een parochie gesticht. Even later kwam er een school. In 1956 werd de kerk officieel ingewijd. In 1957 werd het station gesloten en moesten de Kesselaars maar met de bus op hun bestemming geraken.

In 1970 werd de stopplaats heropend. In de jaren 1970 telde Kessel circa 7000 inwoners van wie de helft aan Kessel-Statie woonde.

Hugo De Bot.

(1) Een emplacement is een gebied van de railinfrastructuur dat bestemd en ingericht is om treinen te doen stoppen, beginnen, eindigen, inhalen, kruisen, opstellen of rangeren en voorzien van ten minste één wissel (Prorail, begrip-lijst).

(2) Loge de garde : wachthuis

Bronvermelding

Frans Lens : Kessel in "150 jaar spoorwegen in de Kempen".

Herman Van Regenmortel : *Trein in Kessel van stoom tot stroom* in *Salvator* juni 1981.

Op 11 november 1944 viel een V1 nabij de overweg. De wachterswoning werd vernield en het station zwaar beschadigd.

Kessel - Station, begin vorige eeuw, voor een V1 er grote schade aanrichtte.

